

Prof. Dr. Feyyaz Berkay (1913-1991)

FATMA ÖZLEN, PAMİR ERDİNÇLER, NEJAT ÇIPLAK

İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Nöroşirürji Anabilim Dalı

Geliş Tarihi: 04.02.2002 ⇔ Kabul Tarihi: 10.02.2002

1913 yılında Çorum'da doğan avukat ve gazete yazarı Sabit Bey'in oğlu Feyyaz Berkay, ilk ve orta öğrenimini doğduğu şehirde bitirdikten sonra 1931 yılında İstanbul Lisesinden mezun olarak aynı yıl Tıbbiye Mektebinde eğitime başladı.

İki yıl sonra, 1933 yılında, Cumhuriyet ilk on yılını geride bırakmıştı; Atatürk tarafından gerçekleştirilen üniversite reformu ile lağvedilen Darülfünun'da büyük yapısal değişikliklere gidilerek İstanbul Üniversitesi kuruldu ve Haydarpaşa'dan Rumeli yakasına nakledilen Tıp Fakültesi de yeniden organize edildi (1,2,4). İşte Feyyaz Berkay tıp eğitiminin geri kalan kısmını yeni yapılanan bu üniversitede tamamlayarak 1937 yılının Ocak ayında birincilikle mezun oldu.

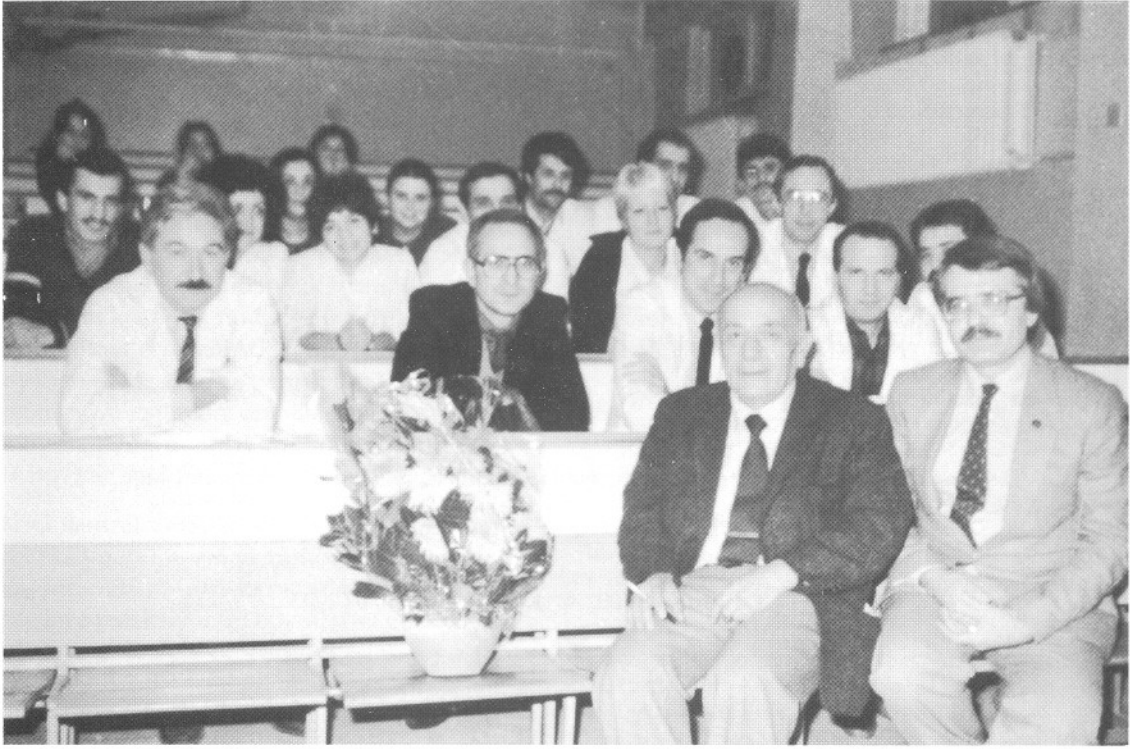
Mezuniyetinin ardından aynı yıl İstanbul Tıp Fakültesi Cerrahpaşa Hastanesinde I. Cerrahi Kliniğinde asistan olarak genel cerrahi eğitimine başladı. Bu dönemde cerrahi kürsüsünün başkanı Türkiye'de modern cerrahi bilimleri kuran ve daha sonraki profesyonel gelişimini de derinden etkileyecek olan Ord. Prof. Dr. Rudolphe Nissen idi (1,2,3,4). Dr. Berkay, 1938-40 yılları arasında askerlik hizmetini yaptıktan sonra 1941 yılında cerrahi ihtisas sınavını verdi. İkinci kez çağrıldığı askerlik hizmetini ise 1942-43 yıllarında Haydarpaşa Askeri Hastanesinde klinik şefi olarak tamamladı. 1944

Prof. Dr. Feyyaz Berkay, 1983.

yılında I. Cerrahi kliniğinde baş asistan olmuştu, 1945 yılında ise doçent ünvanı aldı.

Cerrahi eğitimi sürdürdüğü yıllar içinde kranial ve spinal vakalara daima özel ilgi duymuştu. O zamanki departman başkanı Prof.Dr. Burhanettin Tokar'ın önerisi ile, fakülte dekanı Prof.Dr. Fahri Arel ve üniversite rektörü Prof.Dr. Tevfik Sağlam'ın da onayı ile, döndüğünde İstanbul Tıp Fakültesinde bir nöroşirürji departmanı kurması amacıyla nöroşirürji eğitimi almak üzere A.B.D'ne gönderilmesine üniversite senatosu tarafından karar verildi (1,2).

Servis çalışanları ile birlikte aile fotoğrafı.

İstanbul Üniversitesi'nin Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olduğu bu devirde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından da onaylanan bu karar Dışişleri Bakanlığının aracılığı ile hayata geçirildi (1). A.B.D Dışişleri Bakanlığından Feyyaz Berkay için, Johns Hopkins Üniversitesi direktörü Dandy, Mayo Klinikten Adson ve St Louis Üniversitesinden Klemme tarafından kabul belgesi gelmişti (1).

Feyyaz Berkay, Dandy ile çalışmak üzere 1946 yılı başlarında A.B.D'ne gitti. Aynı yıl İstanbul Üniversitesinden A.B.D'ne gönderilen diğer isimler Doç.Dr. Necmettin Polvan (Nöroloji), Doç.Dr. Ekrem Kadri Unat (Mikrobiyoloji), Dr. Talia Bali (Patoloji) ve Dr. Adnan Budaras (Radyoloji) idi (1).

Uzun bir yolculuğun ardından Amerika'ya ulaşan Dr. Berkay, Walter Dandy'nin 15 gün önce ölmüş olduğunu öğrendi, Adson ise ancak Temmuz ayında eğitimine başlamasının mümkün olduğunu bildirmişti (1). Bu sırada New York'ta tanışma fırsatı bulduğu Prof. Klemme Mart ayında kendi kliniğinde çalışmaya başlamak üzere, Dr. Berkay'ı Nöroanatomi ve Nöropatoloji çalışacağı Prof. Lee Davidoff'un yanına gönderdi (1). 1 Mart'tan itibaren St. Louis, Missouri'deki St. Louis üniversitesinde Prof.Dr.

Roland M. Klemme'in kliniğinde 5 yıl sürecek olan nöroşirürji eğitimine başladı (1,2). Bu eğitimin ardından International Board of Neurological Surgery sertifikasını ve ardından Yale Üniversitesinde verdiği sınavla da American Board of Neurological Surgery sertifikasını aldı (1,2).

1950 yılının Aralık ayında Türkiye'ye dönen Feyyaz Berkay Ocak 1951'de Cerrahpaşa Hastanesinde I. Cerrahi kliniğinde doçent olarak çalışmaya başladı. I. Cerrahi servisinde kendisine 40 yatak verilmişti ve iki asistanı vardı, kan transfüzyon ünitesi de içeren bir nöroşirürji kliniği organize etmeye başladı. Genel anestezi için gerekli şartların olmaması nedeniyle tüm nöroşirürjikal girişimlerini lokal anestezi altında yapıyordu. Bu sıralarda Nöroloji kliniği başkanı Prof.Dr. Necmettin Polvan'dı, iyi bir iletişim içinde çalışıyorlar ve oldukça çok sayıda nöroşirürji vakası ile karşılaşılıyorlardı (1,2).

İstanbul'a 10 günlük bir ziyarette bulunan Prof.Dr. Roland Klemme, yeni kurulan bu klinik ve uygulanmakta olan nöroşirürji pratiğinden etkilenmiş ve memnuniyetini bildirerek dönmüştü ülkesine (1,2).

1954 yılında Nöroşirürji kliniği I. Cerrahi kliniği bünyesinden ayrılarak Nöroloji kliniği binasına nakledildi. Cerrahi kürsü başkanı Prof.Dr. Burhanettin Toker'in zamansız ölümü ile henüz bağımsız bir kürsü olmayan ve faaliyetlerini genel cerrahi içinde sürdürmekte olan nöroşirürji en büyük desteğini yitirmişti ve Nöroşirürji, Nöroloji binası üzerine çıkılan bir kata nakledilirken kendi kadrosunun da Nöroloji kliniğine devredilmesi öngörülmüştü. Nöroşirürji, Nöroloji kliniğine bağlı olarak 12 yatak, bir ameliyathane, bir baş asistan ve biri ameliyathane hemşiresi olan 5 personelle hizmet vermeyi sürdürdü (1,4). Feyyaz Berkay, Burhanettin Toker'i yaşamı boyunca engin bir saygı ve minnetle andı.

1963 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinde yeni bir organizasyona gidilerek nöroloji, nöroşirürji ve psikiyatri, Prof.Dr. Necmettin Polvan'ın başkanı olduğu Nöropsikiyatri Departmanı çatısı altında toplandı, Feyyaz Berkay Nöroşirürji bölüm başkanı idi (1,2). Bilimsel anlamda ilk nöropsikiyatri toplantıları da bu dönemde İstanbul'da bu üç disiplinin katılımı ile başlatıldı.

1964 yılı başında Feyyaz Berkay nöroşirürji profesörü oldu.

1967 yılında yeni bir organizasyona gidilen İstanbul Üniversitesinde Çapa ve Cerrahpaşa'da iki ayrı tıp fakültesi kurulurken Nöropsikiyatri Departmanı da Cerrahpaşa'da yer almış ve nöroşirürjinin asistan sayısı ikiye çıkartılmıştı (1,2).

1968 yılında İstanbul'da Prof.Dr. Feyyaz Berkay başkanlığında 11 nöroşirürjiyen tarafından Türk Nöroşirürji Cemiyeti kuruldu ve 1971 yılında ilk ulusal nöroşirürji kongresi gerçekleştirildi (1,2).

Nöroloji, nöroşirürji ve psikiyatrinin tek departman olarak sürdürdüğü işlevi 1971 yılına kadar sürdü. 1971 yılı başında nöropsikiyatriyi oluşturan birimler nöroloji, nöroşirürji ve psikiyatri olarak üç bağımsız departmana ayrıldı. Artık bağımsız bir kürsü olan nöroşirürjinin asistan sayısı üçe, yatak sayısı da 17'ye çıkmıştı. 70'lerin sonlarına kadar Nöroloji kliniği ile aynı binayı paylaşmayı sürdüren Nöroşirürji daha sonra kendi binasında 60 yatak kapasitesi, donanımlı nöroanestezi ekibi ve yoğun bakım ünitesi bulunan ve 6 uzman, 12 asistanı ile faaliyet gösteren bir klinik olarak şekillendi.

1983 yılında yaş haddinden emekli olana değin aktif çalışmayı sürdüren Prof. Dr. Feyyaz Berkay 22 Ocak 1991 tarihinde hayata veda etti.

Yazışma adresi: Pamir Erdinçler
PK 19, 34312
K.M.Paşa İstanbul
Tel: 212 5876585
Faks: 212 6320026
E-mail: pam@istanbul.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Berkay F: Türkiye'de Nöroşirürji'nin Kuruluş ve Gelişmesi. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Dergisi 4: 367-372, 1973
2. Berkay F: Perspectives in International Neurosurgery: Neurosurgery in Turkey. Neurosurgery 4: 419-422, 1980
3. Tarcan B: Dünya ve Türkiye'de 1850 yılından sonra tıp dallarındaki ilerlemelerin tarihi. Ekrem Kadri Unat (ed), Sinir Sistemi Cerrahisi, cilt 4, İstanbul: Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınları, 1988: 395-402 içinde
4. Taşçıoğlu A.O: Türkiye'de Nöroşirürji'nin Tarihsel Gelişimi. Ankara Tıp Mecmuası 45: 319-366, 1992